

Sint Eustatius, 26 maart 2022.

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties,

In het afgelopen BES-debat klonken mooie woorden zoals gelijkwaardigheid, open en transparant, wederkerigheid en dingen voor elkaar krijgen. Kortom, een positieve toon lijkt te worden gezet. Maar telkens als het een tikje concreter moet worden lijkt toch veel op hetgeen is gepasseerd. Misschien dat "oude wijn in nieuwe zakken" een tikje te kritisch klinkt maar ik zoek naar concrete stappen die worden gezet, en dan lijkt het toch heel veel op het tijdperk Knops waarnaar ik zeker niet terugverlang. Grote dadendrang maar overleg of respect: niets van dat al! En onder aan de streep is er dan dus heel weinig gebeurd.

De discussie rond het sociaal minimum krijgt zo langzamerhand trekjes van een klucht, of van een rituele dans om de hete brij heen. Telkens wanneer het aankomt op hom of kuit moet er eerst gewacht worden op een resultaat van deze of gene onderzoek. Neem nu de vraag van dhr. Ceder. Wanneer hij meent dat de kosten van dagelijks leven (boodschappen ("pindakaas"), energie, internet etc.) significant hoger zijn dan in Europees Nederland, waardoor het mogelijk zou moeten zijn dat het sociaal minimum in Caribisch Nederland zelfs hoger kan uitkomen dan dat in Europees Nederland, volgt ook dan niet een concreet "ja" of "nee". In plaats daarvan rommelen we verder met het doen van onderzoek en zogenoemde kleine stappen. Maar het blijft in de praktijk toch allemaal geneuzel op een hoog abstractieniveau want feitelijk worden er géén stappen gemaakt. Dus dat Rutte III geen deuk in het spreekwoordelijke pakje boter heeft kunnen maken lijkt nu in Rutte IV gewoon staand beleid te worden: wel praten, niets doen, en zeker geen toezeggingen waar de Caribische Nederlander beter van wordt.

Mijn suggestie dat de hele discussie rond dit Caribisch sociaal minimum wel eens on(grond)wettig zou kunnen zijn, lijkt iedereen naast zich neer te leggen. *Heb ik het dan zo mis?* Mijn redenering lijkt me juist heel rechttoe rechtaan. Niemand pakt echter deze suggestie op of stuurt aan op een nadere duiding door de Raad van State als het gaat om artikel 132a van de Grondwet (met name lid 4).

Het ook in het recente debat veelgehoorde adagium "*comply or explain*" lijkt me hier van toepassing. Natuurlijk kan er "eigen" (eilandelijke) wet- en regelgeving worden gemaakt als de wezenlijk andere omstandigheden daartoe aanleiding geven, maar nu wordt soms wel heel gemakkelijk gezegd dat de Nederlandse wetgeving niet één-op- één kan worden toegepast want in Caribisch Nederland is het nu eenmaal anders. Maar dan draaien we mijns inziens oorzaak en gevolg om.

Echte argumenten om dingen anders te doen moeten mijns inziens ook echt worden benoemd, zoals het tropische klimaat, de Engelse taal en de orkaangevoeligheid. Hoewel er beweging lijkt te bestaan in het BSN-dossier is er objectief gezien natuurlijk geen enkel argument dat een afwijkende registratie

van de Basisgegevens Personen rechtvaardigt. Dus mijns inziens is de waargenomen beweging in genoemd dossier er een die volgt op een "winterslaap" van bijna twaalf jaar (na 10-10-10). De ondergrens in deze discussie is volgens mij zo dat telkens weer, te gemakkelijk naar argumenten wordt gezocht om - in het algemeen - niets te hoeven doen (in elk geval niets waar de Caribische Nederlander een positief effect van merkt). Een betere postverzorging en de toepassing van postcodes is net zo'n dingetje. Allemaal heel duidelijk, geen misverstand daarover, maar feitelijk gebeurt er niets en de post uit Europees Nederland doet er nog steeds weken of maanden over om ons eiland te bereiken. *Oh ja, misschien wordt wel een nieuw onderzoek overwogen...*

Rond het voorziene moment dat met enig tamtam in 2023 aandacht wordt besteed aan de afschaffing van de slavernij is er de discussie over de opgravingen nabij het vliegveld van lichamen van Statianen uit het slaventijdperk. De groep van internationale wetenschappers heeft duidelijk aangegeven dat de Stataanse overheid hier laakbaar heeft gehandeld. Dat de staatssecretaris in het debat dan opmerkt dat *tijdens bouwwerkzaamheden lichamen zijn ontdekt* is een grove en respectloze verdraaiing van de feiten. Hoe ze deze woorden heeft kunnen uitspreken weet ik niet, maar ik sluit niet uit dat een verklaring als deze uit de koker van de regeringscommissaris zou kunnen komen. Er zijn op dit moment op die locatie helemaal geen bouwwerkzaamheden; in plaats daarvan heeft heel stiekem, althans de Eilandsraad is niet (vooraf) geïnformeerd, inmiddels ongeveer twee jaar geleden een archeologisch onderzoek plaatsgevonden (met een eindrapport in november 2020) dat pas medio 2021 enigszins in de publiciteit kwam. In juni 2021 heeft nog een beschamende townhallmeeting plaatsgevonden waarin heel schimmig met verantwoordelijkheden is geschoven (tussen Eilandbestuur/Regeringscommissaris enerzijds en SECAR anderzijds); een "spelletje" waar politiek Den Haag nog een punt aan kan zuigen en die door eerdergenoemde groep wetenschappers is gehegeld.

Zo is deze week een 'tender' uitgegaan, gericht op de infrastructurele afwerking van de omgeving van het vliegveld (parkeerplaats, toe- en afvoerwegen, etc.) waarbij wel of niet de slavenbegraafplaats in het geding is (geen woord erover), maar het één wordt met enige voortvarendheid aangepakt en het ander (i.c. de respectvolle herbegravenis met gedenkteken) kan nog maanden wachten (of langer: iets met uitstel en afstel...). Of - erger - dat straks de herbegravenis straks niet kan plaatsvinden omdat de alsdan inmiddels gestarte bouwwerkzaamheden erdoor zouden worden gehinderd. Of - nog erger - dat de nog resterende delen van de (voormalige slaven)begraafplaats zonder pardon (en zonder nader overleg) worden geruimd. Een soort van "respectloos in het kwadraat".

Het ligt niet direct in mijn bedoeling om de staatssecretaris hier te betichten van het vertellen van dingen die niet helemaal waar zijn, wel wil ik hier duidelijk maken dat de entourage van de staatssecretaris (zowel Haagse als Stataanse ambtenaren/bestuurders) er een eigen agenda op nahoudt die niet vanzelfsprekend is gericht op een verbetering van welzijn en welvaart voor de Statianen en een respectvolle relatie tussen Nederland en Sint Eustatius. Veeleer lijken hier straten te

worden schoongeveegd met verwijzingen naar de ander, die verantwoordelijk zou zijn voor de spreekwoordelijke vervuiling.

Zo wordt nadrukkelijk weggekeken van de situatie dat de democratie nog niet is teruggegeven aan de Stataanen zodat Nederlandse investeerders (waarbij ik hier nu met name doel op dhr. Barnhoorn en zijn Golden Rock resort project) hun gang kunnen gaan met het zonder vergunning werken aan - bijvoorbeeld - de kustlijn nabij zijn resort. Met de huidige machtsverhoudingen is het gemakkelijk om zonder al te veel tegenspraak van bijvoorbeeld de Eilandsraad, de investeringen onomkeerbaar door te voeren waarna het 'point of no return' achter ons zal blijken te liggen wanneer überhaupt kritische punten worden gemaakt bij deze investeringen en activiteiten.

Van projecten als 'Chogogo' op Bonaire lijkt niets te worden geleerd in termen van voorkoming en handhaving. Een businesscase of projectplan anderszins van de investeringen op Sint Eustatius - ik ken dit soort documenten niet - zal in elk geval niet leiden tot een verbetering van het leven van de Stataanen maar vooral zijn gericht op de eigen zakken van de investeerder(s). De situatie die door Zembla tamelijk genadeloos is zichtbaar gemaakt op Bonaire, vindt hier vooralsnog onzichtbaar voor de publieke waarneming eveneens plaats. Het ligt in mijn voornemen om even af te wachten wat politiek Den Haag met dit signaal doet alvorens ook hierover onderzoeksjournalistieke clubs als Zembla nader te informeren. Voor Zembla is dhr. Barnhoorn trouwens een oude bekende: zijn reputatie als rozenkweker in Afrika waardoor broodnodig water voor mensen en dieren werd weg- en omgeleid ten behoeve van de groei van de bloemen werd eerder door deze club aan de kaak gesteld. Mocht het komen van een dergelijke reportage zal dhr. Barnhoorn daaraan overigens niet willen meewerken, zo is mijn verwachting. Dat deed hij immers ook niet bij de reportage over het Afrikaanse avontuur.

Voor de goede orde betreft het hier vooral en alleen de punten die mij voorkwamen als onderbelicht dan wel foutief voor het voetlicht gebracht. Andere zaken als de zorg op het eiland, de openbaar vervoer functie die het vliegtuig nu eenmaal heeft in deze eilandelijke omgeving, bancaire zaken en notariële zaken (*die laatste zijn overigens in de wet wél goed geregeld maar de praktijk is anders...*), zijn u bekend en al eerder door mij nader aan u toegelicht.

Wel, ik hoop nog op tijd te zijn voor uw voorbereiding op het tweeminutendebat van a.s. dinsdag. Als altijd wens ik u veel wijsheid en daadkracht toe.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.